

KIDS SAVE LIVES

Uutiskirje 2 (3.3.2022)

Tausta:

Suomen KIDS SAVE LIVES – hanke käynnistyi syksyllä 2021. Hankkeella on Suomen Elvytysneuvoston mandaatti ja mm. HYKS Akuutin (professori, toimialajohtaja Maaret Castrén) taustatuki. Hanketta koordinoi Milla Jousi.

Suomen hankkeelle tukensa ovat ilmaisseet tässä vaiheessa myös Suomen Anestesiologiyhdistys, Suomen Akuuttilääketieteen yhdistys, Suomen Sydänliitto sekä Suomen Kardiologinen seura.

KIDS SAVE LIVES– hanke noudattaa Euroopan Elvytysneuvoston suosituksia ja hankkeella on mm. WHO:n tuki.

Sairaalan ulkopuolisen sydänpysähdyspotilaan selviytymisen ja ennusteen kannalta ovat erityisen merkittäviä tapahtumat ensimmäisten minuuttien aikana sydänpysähdysten jälkeen. Potilaan mahdollisuus selviytyä paranee huomattavasti, jos elottomuus tunnistetaan nopeasti, osataan hälyttää 112:n kautta apua ja aloitetaan tehokkaat maallikkoelvytystoimet. On mahdollista, että 1000 € sijoitettuna tämän ”chain-of-survival”-ketjun alkupäähän tuottaa enemmän terveyshyötyä kuin sama summa ketjun loppupäässä.

Tehokkain keino lisätä tietämystä ja osaamista ketjun alkupäähän on aloittaa asenteiden, tietojen ja taitojen systemaattinen opetus jo kouluiässä ja toistaa opetusta vuosittain. Tällöin osaaminen saadaan kattamaan yhtäläisesti kaikki sosiaaliluokat ja maantieteelliset alueet. Tällä tavoin kasvatetaan uusi sukupolvi, joka osaa ja uskaltaa auttaa äkillisen sydänpysähdysten saaneita ja muitakin avun tarpeessa olevia kanssaihmiä.

Hankkeessa mukana tässä vaiheessa:

Milla Jousi	HUS / Erikoislääkäri, hankkeen vastuhenkilö
Maarit Ojanen	Laerdal / Pohjoismaiden toimintojen johtaja
Maaret Castrén	HUS Akuutti / professori ja toimialajohtaja
Jukka Vaahersalo	HUS / ylilääkäri
Sanna Hoppu	Pirkanmaan shp / dosentti, ylilääkäri
Jani Paulin	Turku AMK / ensihoidon opettaja
Raku Hautamäki	Vaasan keskussairaala / ylilääkäri
Ville Salokangas	Keski-Suomen pelastuslaitos / ensihoitopäällikkö
Nina Rannikko	TAYS / ensihoitolääkäri
Christoffer Eriksson	Arcada / ensihoitajien koulutuksen vastuhenkilö
Tiina Schreck	sihteeri
Minna Clements	HUS sydänvalvonta / sairaanhoitaja

Opettajia Espoon Ruusutorpan ja Lintuvaaran kouluista
Ensihoidon opettajia Arcada ammattikorkeakoulusta
Tutkijoita Kuopion ja Helsingin yliopistoista
Suomen Elvytysneuvoston hallituksen jäsenet

Kukin on mukana hankkeessa omien mahdollisuuksiensa mukaan. Pelkkä ”kannatusjäsenyyskin” on arvokas ja tärkeä asia, sillä hanketta on tärkeää edistää moniammatillisesta ja laajemmasta maantieteellisestä näkökulmasta. Kaikkien osaaminen, mielipiteet, ehdotukset ja kommentit ovat tervetulleita ja tärkeitä yhteisen hyvän asian edistämiseksi.

Hankkeen konkreettiset tavoitteet:

- Saada koululaisten elvytysopetus Suomen lakiin ja osaksi valtakunnallista opetussuunnitelmaa
- Luoda koulutusmalli, jolla voidaan toteuttaa vuosittainen 2 h elvytysopetus kaikille Suomen koululaisille

Hankkeen korkeammat ylätason tavoitteet:

- Maallikkoelvytyksen laadun ja määrän kasvattaminen valtakunnallisesti, ja sitä kautta sairaalan ulkopuolisten sydänpysähdyspotilaiden parempi selviytyminen ja ennuste
- Uuden sukupolven kasvattaminen siten, että kynnyks auttaa avun tarpeessa olevia madaltuu, lapset ja nuoret oppivat kykenevänsä vain omilla käsillään pelastamaan ihmishenkiä ja sitä kautta kokevat olevansa tärkeitä toimijoita yhteiskunnassa

Hankkeen neljä päätoimintalinjaa:

- Koulutusten sisällön ja rakenteen suunnittelu
- Rahoituksen hankkiminen
- Päättäjiin vaikuttaminen
- Tutkimus

Tähän mennessä valmista:

- Taustatyö:
Hankkeen taustoihin ja kirjallisuuteen perehtymistä, sekä kansainvälisten kontaktien luomista. Federico Semeraro (Bologna), Bernd Böttiger (Köln), Andrew Lockey (Lontoo), Jason Carlyon (Lontoo) ovat auttaneet meitä omien kokemustensa ja kontaktiensa pohjalta.
- Aalto-yliopisto-yhteistyö:
Aalto Yliopiston Tuotantotalouden laitoksen palvelumuotoilun ”Societal Design Project” – kurssi työsti viime syksynä hankkeen konseptia. Opiskelijat kehittivät yhteistyössä tutoreidensa kanssa yhteiskunnallisesti tärkeitä hankkeita, ja pääsimme projektillamme mukaan. Asioiden pohtiminen yhdessä palvelumuotoilun osaajien kanssa selkiytti hanketta ja hahmotteli suunnistuskartan ja välirastit matkalle kohti maalia. Kokemus oli antoisa. Kurssilaiset tuottivat viikoittain lyhyen videon projektista:

https://drive.google.com/drive/folders/10Z6vGHXwQnIDQ92_5h24S4TnaObbTFIm?usp=sharing

Neljän käynnissä olevan päätoimintalinjan edistyminen:

- Koulutuksen sisällön ja rakenteen suunnittelu:

Koulutusmallia ja koulutuksen sisältöä on päätetty rakentaa yhteistyössä terveydenhuollon ammattilaisten ja peruskoulun opettajien kanssa. Opettajat tuovat lasten pedagogiikan asiantuntemuksen ja terveydenhuollon ammattilaiset elvytyksen subtanssiosaamisen. Tämä yhteistyö on erinomainen lähtökohta suunnittelulle. Ruusutorpan ja Lintuvaaran koulut Espoossa ovat osoittaneet kiinnostusta elvytyškoulutusta, hanketta ja opetuksen suunnittelua kohtaan, ja yhteistyömme on alkanut hyvissä merkeissä. Ensihoitajia kouluttava Arcada ammattikorkeakoulu ja ensihoidon vastuuopettaja Christoffer Ericsson ovat tehneet hyvää työtä opetuksen kehittämisessä.

Vietimme 17.1.22 antoisan workshop-päivän Ruusutorpan ja Lintuvaaran koulujen opettajien sekä Arcadan ensihoidon opettajien kanssa. Pohdimme 16 hengen voimin moniammatillisesti sekä lasten opetusten sisältöä että opettajien koulutuksen sisältöä. Opetusten sisällön työstäminen yhdessä molempien ammattikuntien näkökulmia kuunnellen oli sekä peruskoulun opettajille että terveydenhuollon ammattilaisille antoisaa. Opetimme opettajille peruselvytystaitoja ja harjoittelimme MiniAnne-nukkejen käyttöä ja paineluelvytystä nukeilla.

Valmistumassa on kaksi opetussuunnitelmaa: toinen oppilaiden opetukseen ja toinen opettajien kouluttamiseen. Tuhannet kiitokset Ruusutorpan ja Lintuvaaran koulujen opettajille ja Arcadan ammattilaisille!

Opetussuunnitelmia testataan ensimmäisessä opettajien pilottikoulutuksessa, joka tapahtuu Espoossa Ruusutorpan koulussa 12.4.22. Mukaan tulee opettajia suunnittelutyössä mukana olleiden Ruusutorpan ja Lintuvaaran koulujen lisäksi ainakin Munkkiniemen ala-asteen koululta, ja muutaman muun koulun osallistuminen on vielä auki.

Tarkoituksena on, että koulujen opettajat (noin 5 opettajaa / 1000 oppilasta) koulutetaan noin 4 h ”teach the teachers” – kurssilla opettamaan vuosittain lapsille ”CHECK – CALL – COMPRESS” – periaatteen mukaisesti elottomuuden tunnistaminen, avun hälyttäminen ja peruselvytyksen aloittaminen. Opetukseen integroidaan myös AED:n käyttö. Opetukset tehdään modulaarisiksi siten, että näitä neljää komponenttia opetetaan ikätasoon sopivalla laajuudella. Esimerkiksi AED:n varsinaista käyttöä opetetaan vasta isommille lapsille, mutta pienemmille voidaan jo kertoa sen paikalle hakemisen tärkeydestä.

Opettajille tarjotaan jatkossa aloituskurssi ja tarvittavin välein kertauskurssi sekä verkosto, jolla KIDS SAVE LIVES – opettajat pidetään ajan tasalla mm. uusista elvytysohjeista ja myös vastataan opettajien palautteeseen ja kysymyksiin.

Opetusmateriaali on myös tekeillä. Sen runkona tulee toimimaan koulutusvideo. Videota työstää kanssamme Elossa 24 h ja Syke-sarjojen kuvaajana ansioitunut kovan luokan ammattilainen Tapio Sovijärvi, joka työskentelee myös Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella ensihoitajana. Tapio on myös lähtenyt tukemaan hanketta talkoohengellä, ”rakkaudesta lajiin”. Kiitokset Tapiolle!

Alkuun pärjäämme omin voimin opettajien kouluttamisessa, mutta kun osallistuvien koulujen määrä kasvaa, pitää kouluttajapoolia laajentaa ja koulutustoimintaa strukturoida. Yksi mahdollinen vaihtoehto tähän on avoin AMK-opetus ensihoidon koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa, ja tätä lähdemme selvittämään.

Tavoitteenamme on skaalattava koulutusrakenne, joka lähtee piloteista, laajenee ja on kopioitavissa Hangosta Utsjoelle (ja vaikka ulkomaillekin, jos joku muu maa haluaa aloittaa myös nollasta KSL:n).

- Rahoituksen hankkiminen:

Itse koulutustoiminta tulee aluksi olemaan suhteellisen edullista vapaaehtois pohjalta, ja suurin kuluerä muodostuu MiniAnne-nukkejen hankinnasta (hinta noin 800€ / 10 kpl monikäyttöisiä MiniAnne Plus-nukkeja).

Etsimme hankkeelle sekä sponsorirahoitusta (pääsponsorin Tanskan KSL-hankkeen pääsponsorin Trygg-fondenin tapaan) että hankerahoitusta.

Toistaiseksi olemme keskustelleet muutaman vakuutusyhtiön kanssa (Fennia, Lähtapiola, IF), joissa oli kiinnostusta aiheesta kohtaan, mutta ei kuitenkaan tarvittavaa halukkuutta lähteä pääyhteistyökumppaniksi. Jatkamme vielä OP-Pohjolan ja muutaman muun liike-elämän toimijan suuntaan selvittelyitä. Sponsorilla olisi mahdollisuus esimerkiksi personoida opetuksissa käytettäviä Mini-Anne-nukkeja omilla logoillaan.

Hankerahoitusta lähdetään myös selvittämään. Jatkossa on tarkoitus selvittää STEA-hankerahoitusta (sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus, hakuaika 19.4.–31.5.), opetus- ja sosiaali- ja terveysministeriön hankerahoituksia, mahdollisia kummeja tai mesenaatteja, pienempien yritysten mahdollisuutta tukea yksittäisten koulujen Mini-Anne-nukkejen hankintaa jne.

Rahoitus voi hyvin olla monikanavaista ja laajuudeltaan monimuotoista. Paikalliset pienet toimijat (kaupat, Lions Clubit, firmat) tai yhteisöt voisivat hyvin osallistua pienemmällä summalla sponsoroimalla esimerkiksi oman alueen kouluilleen MiniAnne-nukkejen hankinnan. Nyt alkuvaiheessa mukana olevat koulut ovat ansioituneesti valjastaneet vanhempainyhdistykset varainhankintaan, jolloin vanhemmatkin tai heidän työpaikkansa ovat voineet edistää muutamilla kymmenillä euroilla hanketta. Pienillä summillakin päästään jo laajentamaan hanketta, joten suuren rahoituksen puuttuminen ei ole tällä hetkellä esteenä hankkeen pilotoimiselle ja käynnistämiseksi, mutta hankkeen valtakunnallinen laajentaminen toki vaatii enemmän rahaa.

Rahoituksen hankkimiseen on tarkoitus keskittyä paremmin, kun saamme koulutuspilotin huhtikuussa toteutettua.

- Päätäjiin vaikuttaminen:

Hankkeen tavoitteena on muutos lainsäädäntöön ja opetussuunnitelmaan. Nämä ovat hitaita ja työläitä muutoksia. Tällä hetkellä ajatuksena on, että hanketta lähdetään edistämään useiden poliittisten puolueiden kautta, jotta aihe ei profiloidu yhden puolueen ohjelmaksi. Lisäksi tarkoitus olisi edistää asiaa sekä valtakunnan että kunnallispoliittisella tasolla.

Keskustelua aiheesta on käyty seuraavien kansanedustajien kanssa: Mia Laiho (lääkäri, Espoo, kok.), Sari Sarkomaa (ttM, Helsinki, kok.), Mirka Soinikoski

(anestesia lääkäri, Hämeenlinna, vihr.) sekä Mari Rantanen (ensihoitaja, Helsinki, ps.). Kaikki ovat pitäneet aiheesta tärkeänä ja kertoneet ryhtyvän edistämään asiaa. Tarkoituksena on kartoittaa laajasti keinoja, joilla tavoitetta voidaan konkreettisesti edistää.

Seuraavina suunnitelmissa on kannanotto opetushallitukselle koskien opetussuunnitelmauudistusta (yhteistyössä ainakin Sydänliiton, Suomen Elvytysneuvoston ja SPR:n (?) kanssa). Kevään aikana mahdollisesti pääsemme esittelemään asian myös Eduskunnan Sydänryhmälle.

- Tutkimus:

Helsingin, Tampereen ja Kuopion yliopistojen yhteisprojektina on käynnistynyt poikkitieteellinen tutkimushanke lasten elvytyskoulutuksesta ja sen vaikutuksesta lasten ja nuorten asenteisiin ja taitoihin. Mukana on allekirjoittaneen lisäksi kirjava joukko aiheesta innostuneita ja inspiroivia henkilöitä: väitöskirjatutkija, ensihoitaja, lääketieteen opiskelija Elina Kivelä Kuopiosta, professorit Matti Reinikainen ja Jouni Kurola Kuopiosta, dosentti Sanna Hoppu Tampereelta, Kuopion kaupungin opetusjohtaja Silja Silvennoinen sekä kasvatuspsykologian ja oppimistutkimuksen verkoston tutkijat professori Markku Niemivirta ja dosentti Heta Tuominen. Tutkimushanke on ideointivaiheessa ja tarkemmat tutkimuskysymykset määrittymässä.

Seuraavia vaiheita:

- Opetusfilmi (maalis-huhtikuu 2022)
- 12.4.22 opettajien koulutuspilotti Ruusutorpan koulussa
- Koulutuksen ja opetuksen käynnistäminen Kuopiossa tutkimusaineiston keräystä varten, tutkimuskysymysten täsmentäminen
- Rahoituskumppanien etsiminen
- Rekisterin rakentaminen koulutusten toteutumismäärien seurantaan
- Koulutuspilottin (12.4.) tulosten pohjalta opetussuunnitelman tarvittava hiominen
- Hankkeen vaiheittainen laajentaminen (pilottikoulut, pilottikunnat)
- Piloteista saatavan tiedon perusteella päättäjätasoon vaikuttaminen, uusien rahoitusmahdollisuuksien haku
- Pilottikoulujen opetusten käyttäminen vaikuttamisessa (media, päättäjät paikalle)
- Avoin AMK -koulutuspolun mahdollisuuksien selvitys opettajien koulutuksessa
- Yhteistyön syventäminen Sydänliiton kanssa yhteisen päämäärän eteen
- kidssavelives.fi -nettisivut

Kiitokset kaikille KIDS SAVE LIVES – kanssakulkijoille! Uutiskirjeen vastaanottajamäärän perusteella meitä on jo aika paljon!

Erittäin mielelläni otan ideoita vastaan kaikesta edellä esitetystä ja etenkin siitä, mitä en ole vielä tullut ajatelleeksi.

Ja jos tunnette muita henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita aiheesta, toivotamme heidät ”yhteisöömme” lämpimästi tervetulleiksi. Riittää, että on mukana ideoimassa, kommentoimassa tai vain ”hengessä”.

Mikäli jollakin teistä tai tuttavistanne on osaamista ja kiinnostusta jotain yllä mainittua (tekeillä olevaa tai tulevaa) aihealuetta koskien, otan mielelläni apua vastaan. Minuun voi olla yhteydessä matalalla kynnyksellä.

Terveisin:

Milla Jousi

milla.jousi@hus.fi
050-5869658

